

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЗИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра твердотільної електроніки та інформаційної безпеки**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В. О. декана фізичного факультету

Володимир ЛАЗУР

_____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИКА З ФІЗИКИ ТА АСТРОНОМІЇ
В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	A Освіта
Спеціальність	A4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Предметна спеціальність	A4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)
Освітня програма	«Фізика. Інформатика»
Статус дисципліни	Обов'язкова
Мова навчання	Українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Виробнича (педагогічна) практика з фізики та астрономії в закладах загальної середньої освіти» для здобувачів вищої освіти галузі знань А Освіта спеціальності А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметної спеціальності А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія) освітньої програми «Фізика. Інформатика».

Розробник: Різак В.М., д.ф.-м.н., професор, завідувач кафедри твердотіЛЬНОї електроніки та інформаційної безпеки

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри твердотіЛЬНОї електроніки та інформаційної безпеки

протокол № 10 від «01» 05 20 25 р.

Завідувач кафедри Василь РІЗАК

Схвалено науково-методичною комісією фізичного факультету

протокол № 9 від «30» серпня 20 25 р.

Голова науково-методичної комісії Василь РУБИШ

©Різак В.М. 2025 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом
	Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 6	Рік підготовки:
Загальна кількість годин - 180	4
Кількість модулів – 1	Семестр:
Індивідуальне завдання (назва)	8
	Лекції:
	Практичні (семінарські):
	Лабораторні:
	Індивідуальна робота:
Вид підсумкового контролю: диференційований залік	120
	Самостійна робота:
Форма підсумкового контролю: усна	60

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виробнича (педагогічна) практика з фізики та астрономії в закладах загальної середньої освіти є складовою частиною професійної підготовки і важливим етапом практичної підготовки студентів університету до професійно-педагогічної діяльності.

Основною метою виробничої (педагогічної) практики з фізики та астрономії в закладах загальної середньої освіти є закріплення педагогічних навичок, вдосконалення знань, необхідних для роботи у закладах загальної середньої освіти, формування вмінь застосовувати їх у навчально-виховному процесі під час виконання функцій вчителя.

Фокус навчальної дисципліни: зміст та матеріал навчальної дисципліни стосується поглиблення і розширення теоретичних знань зі спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін та їх застосування у вирішенні конкретних педагогічних завдань; формування у студентів психолого-педагогічних та методичних умінь викладання фізики, астрономії й інформатики у системі середньої школи; вироблення умінь організації основних форм навчання у середній школі, застосування сучасних технологій і методик навчання; формування умінь професійного і педагогічного спілкування зі шкільною аудиторією; виховання у студентів досвіду роботи вчителя, морально-етичних якостей вчителя середньої школи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті.

Місце дисципліни в структурі освітньо-наукової програми: курс відноситься до дисциплін нормативної частини циклу професійної підготовки, за результатами яких здобувачі здають

дифзалік та виконують навчальний процес за спеціальністю А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметної спеціальності А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія) освітньої програми «Фізика. Інформатика».

Відповідно освітньої програми «Фізика. Інформатика», вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів першого рівня вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати спеціалізовані практичні завдання в освітній галузі, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, інтеграції професійних та науково-дослідницьких знань з фізики та астрономії і інформатики, методики їх навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, здатність до комунікації іноземною мовою за предметною спеціальністю.

ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності та відповідати за їх виконання, діяти соціально відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК10. Здатність усвідомлювати й поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі, поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

ЗК11. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ЗК12. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ФК2. Здатність до забезпечення здобувачам освіти навчання державною мовою, формування та розвинення їх мовно-комунікативних умінь і навичок.

ФК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування, проектування та прогнозування результатів освітнього процесу; організовувати процес та осередки навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти, різні види й форми їх навчальної та пізнавальної діяльності.

ФК4. Здатність формувати і розвивати в здобувачів освіти ключові компетентності і наскрізні вміння, визначені державними стандартами освіти; здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти; добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти; формувати ціннісні ставлення в здобувачів освіти, розвивати критичне мислення.

ФК5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль, оцінювання і аналіз результатів навчання здобувачів освіти, формувати спроможність у здобувачів освіти до самооцінювання і взаємооцінювання результатів навчання.

ФК6. Здатність використовувати стратегії роботи зі здобувачами освіти, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; здатність формувати мотивацію здобувачів освіти до саморозвитку; формувати колектив учнів, організовувати їхню пізнавальну діяльність.

ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

ФК10. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові й індивідуальні особливості здобувачів освіти, їхній психоемоційний стан; формувати спільноту здобувачів освіти, у якій поважають і враховують права кожного.

Фахові (предметні) компетентності (ПК):

ПК1. Здатність пояснювати природні явища і технологічні процеси на основі фізичних законів, теорій, концепцій із застосуванням відповідних математичних методів і комп'ютерних моделей.

ПК2. Здатність організувати та здійснювати дослідницьку діяльність та формулювати доказові висновки на основі отриманої інформації.

ПК3. Здатність виокремлювати істотні ознаки основних одиниць навчального змісту курсу фізики: фізичного явища, величини, закону, фізичної теорії, фундаментального фізичного експерименту, фізичного приладу, технічного пристрою та моделі; обґрунтовано обирати та застосовувати методи й засоби навчання, відповідний дидактичний матеріал для їх пояснення.

ПК4. Здатність планувати, організувати та здійснювати навчальний фізичний експеримент відповідно до методики і техніки проведення.

ПК5. Здатність розв'язувати задачі з фізики й астрономії різного рівня складності та навчати учнів їх розв'язуванню раціональними методами.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підґрунтям для ефективного оволодіння навчальною дисципліною студентами бакалаврату є попереднє опанування спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін освітньо-професійної програми «Фізика. Інформатика»: «Загальна фізика», «Психологія», «Педагогіка», «Інклюзивна освіта», «Навчальна пропедевтична практика», «Методика навчання фізики та астрономії в закладах загальної середньої освіти», «Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти», «Наукові основи шкільного курсу фізики», «Історія і методологія фізики», «Астрономія», «Методика і організація гурткової роботи», «Методика виховної роботи», «Методика застосування штучного інтелекту у навчанні фізики та інформатики», «Українська мова за професійним спрямуванням».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньо-професійної програми «Фізика. Інформатика» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань А Освіта спеціальності А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметної спеціальності А4.08 Середня освіта (Фізика та астрономія), проходження виробничої (педагогічної) практики з фізики та астрономії в закладах загальної середньої освіти повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Відтворює основні концепції та принципи педагогіки і психології; враховує в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.	РН1
Демонструє вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовнокомунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.	РН2
Називає і аналізує методи цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; класифікує форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.	РН3
Здійснює добір і застосовує сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінює результати їх навчання та ефективність уроку.	РН4
Вибирає відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; аналізує динаміку особистісного розвитку учнів, визначає ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.	РН5
Знає і використовує принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.	РН6

Демонструє знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперує базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.	РН7
Виявляє навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, пояснює необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.	РН11
Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміння застосовувати їх в професійній діяльності.	РН14
Класифікує і пояснює основні поняття, закони, теорії, загальну структуру, предмет і методи дослідження фізики, астрономії та методики їх навчання, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії їх розвитку.	ПРН1
Аналізує фізичні явища і процеси на основі фізичних законів, теорій, принципів, із застосуванням відповідних математичних методів.	ПРН2
Здійснює експериментальну діяльність з фізики, організовує та проводить фізичний експеримент в освітньому процесі.	ПРН3
Демонструє вміння розв'язувати типові задачі з різних розділів фізики та астрономії, чітко й раціонально пояснює їх розв'язки.	ПРН4
Визначає, оцінює та інтерпретує зміст і особливості різних видів позакласної та позашкільної роботи з фізики та астрономії, застосовує сучасні методи й технології їх організації та проведення.	ПРН5
Демонструє володіння основами наукових досліджень; організовує навчально-дослідницьку діяльність учнів.	ПРН6

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами вищої освіти після проходження виробничої (педагогічної) практики з фізики та астрономії в закладах загальної середньої освіти:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Розуміє і застосовує основні принципи педагогіки і психології в освітньому процесі; враховує закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.	РН1
Вміє навчати учнів державною мовою; здатний формувати та розвивати їх мовнокомунікативні уміння і навички.	РН2
Здатний планувати процеси навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб.	РН3
Формує предметні компетентності учнів, застосовуючи сучасні освітні технології, методики та методи; здатний критично оцінювати результати навчання учнів.	РН4
Застосовує відповідні методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; визначає шляхи мотивації учнів до саморозвитку з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.	РН5
Дотримується вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); здатний запобігати та протидіяти булінгу, налагоджувати ефективну співпрацю з учнями та їх батьками.	РН6
Знає фундаментальні основи фізики та астрономії, оперує базовими категоріями та поняттями фізики.	РН7
Придатний до роботи в команді, розуміє і дотримується забезпечення рівних можливостей і гендерного паритету у професійній діяльності.	РН11
Знає основи суспільної та академічної доброчесності, демонструє нетерпимість до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти в професійній діяльності.	РН14
Розуміє основні закони, теорії, загальну структуру, предмет і методи дослідження фізики, астрономії та методики їх навчання, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії їх розвитку.	ПРН1
Пояснює фізичні явища і процеси на основі фізичних законів, теорій, застосовуючи	ПРН2

відповідні математичні методи.	
Організовує та проводить фізичний експеримент в освітньому процесі.	ПРН3
Розв'язує задачі різного рівня складності з усіх розділів фізики та астрономії, чітко й раціонально пояснює їх розв'язки учням.	ПРН4
Розуміє важливість різних видів позакласної та позашкільної роботи з фізики та астрономії, застосовує сучасні методи й технології їх організації та проведення.	ПРН5
Володіє основами наукових досліджень; готовий до організації і проведення навчально-дослідницької діяльності учнів.	ПРН6

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль здійснюється керівником практики впродовж проходження бакалаврами виробничої (педагогічної) практики в закладах загальної середньої освіти шляхом аналізу та оцінки їх систематичної роботи, залікових навчальних занять.

Підсумковий контроль здійснюється у кінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної педагогічної діяльності студентів впродовж конкретного періоду.

При виставленні заліку студенту враховується рівень теоретичної підготовки майбутнього вчителя, якість виконання завдань практики, рівень оволодіння педагогічними вміннями і навичками, ставлення до учнів, акуратність, дисциплінованість, якість оформлення документації та час її подання.

Вимоги до звіту

Звіт студента повинен відповідати наступним **правилам оформлення:**

1. Обсяг звіту складає довільну кількість сторінок комп'ютерного набору. До загального обсягу входять титульна сторінка, план, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел та додатки.

2. Текст набирається на аркушах паперу стандартного формату А-4 з використанням шрифтів текстового редактора Times New Roman, кеглем 14, через 1,5 інтервали з дотриманням таких розмірів полів: верхнього і нижнього – 20 мм, лівого – 30 мм, правого – 10 мм.

3. Титульна сторінка оформляється за встановленою формою (див. Додаток 2).

4. Заголовки розділів виконують великими літерами, симетрично до тексту, наприклад: ЗМІСТ, ВСТУП, ОСНОВНА ЧАСТИНА, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ. Крапку в кінці заголовку не ставлять.

5. Список використаної літератури та інших документальних джерел, використаних під час роботи, розміщуються після висновків і оформляється відповідно до чинних стандартів.

Критерії оцінювання

Педагогічна практика студентів оцінюється за всіма видами діяльності відповідно до розробленої системи балів

<i>Компонент, що оцінюється</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>	<i>Керівник, який проводить оцінювання</i>
Виховна робота, усього 10 балів, з яких:		
<i>Залікове виховне заняття з класом/групою та конспект</i>	5	<i>від бази практики</i>
<i>Результати вивчення особистості учня /студента та учнівського/студентського колективу</i>	5	<i>від бази практики</i>
Навчальна робота, усього 30 балів, з яких:		
<i>Залікові навчальні заняття (лекції, уроки, лабораторні, практично-семінарські і т.п.)</i>	20	<i>від бази практики</i>
<i>Розробка конспектів навчальних занять</i>	5	<i>від бази практики</i>
<i>Рецензія (аналіз) відвіданого навчального заняття</i>	5	<i>від бази практики</i>
Сумарна оцінка від бази практики	Усього 40	<i>від бази практики</i>
Виховна робота, усього 10 балів, з яких:		

Залікове виховне заняття з класом/групою та конспект	5	від кафедри педагогіки
Результати вивчення особистості учня/студента та учнівського/студентського колективу	5	від кафедри педагогіки
<i>Навчальна робота, усього 50, з яких:</i>		
Залікові навчальні заняття (лекції, уроки, лабораторні, практично-семінарські і т.п.)	10	від кафедри факультету
Виготовлення демонстраційного приладу (з описом до нього)	10	від факультету
Розробка конспектів навчальних занять	5	від кафедри факультету
Рецензія (аналіз) відвіданого навчального заняття	5	від кафедри факультету
Щоденні записи та звіт про виконання практики	10	від кафедри факультету
Захист практики	10	від факультету
Сумарна оцінка від УжНУ	Усього 60	від УжНУ
ЗАГАЛОМ	100	від бази практики та УжНУ

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в традиційну 5-бальну шкалу та європейську шкалу ECTS.

Шкала оцінювання ЕКТС та національна

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил (<https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university/>), якими мають керуватися учасники освітнього процесу з метою забезпечення довіри до результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає: посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати досліджень та власну науково-педагогічну діяльність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності як: повторне проходження оцінювання (підсумковий модульний контроль, підготовка індивідуального завдання за іншою темою тощо).

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Завдання та очікувані результати проходження виробничої (педагогічної) практики з фізики та астрономії в закладах загальної середньої освіти

Основними завданнями практики є: набуття професійних якостей майбутнього вчителя, який відповідає вимогам суспільства, а також особистих якостей спеціаліста; виховання студентів професійних умінь і навичок, необхідних для успішного проведення навчально-виховної роботи, освоєння методики навчання та виховання; реалізація одержаних теоретичних знань на практиці; виховання у студентів любові і поваги до педагогічної професії, вироблення педагогічного такту вчителя; організація взаємодії і спілкування студентів із учнями, вивчення їх індивідуальних і вікових особливостей.

Під час проходження практики кожен студент веде щоденник, в якому фіксуються результати спостережень і аналізу навчально-виховної роботи з учнями, а також зошит з планами конспектами всіх проведених ним уроків, виховних та позакласних заходів з предмету.

У день закінчення практики студенти здають груповому керівнику щоденник та звіт про виконану роботу, план-конспект одного-двох уроків та позакласного заняття, аналіз уроку і виховного заходу, психолого-педагогічну характеристику на одного учня та класного колективу.

При порушенні дисципліни, порядку в школі, вимог директора школи і керівників практики студент може бути відкликаний з практики.

Студент, відкликаний з практики або робота якого може бути незадовільною, вважається як такий, що не виконав навчальний план даного семестру. За рішенням Ради факультету йому можуть назначити повторний курс проходження практики без відриву від навчальних занять в університеті.

Основними завданнями педагогічної практики у навчально-виховному закладі *в навчальній роботі*: ознайомлення студентів з сучасним станом навчальної роботи в навчально - виховному закладі з передовим педагогічним досвідом, надання допомоги зі сторони студентів у вирішенні завдань навчання учнів; залучення студентів до безпосередньої практичної діяльності, формування у них професійних вмінь і навиків, необхідних для успішного здійснення навчально-виховної роботи; встановлення і зміцнення зв'язку теоретичних знань одержаних студентами при вивченні спеціальних та психолого-педагогічних дисциплін з практикою; оволодіння і застосування на практиці принципу єдності навчання та виховання, формулювання та конкретизування освітньої, розвиваючої, виховної мету уроку; вивчення методики і техніки проведення уроку, інших форм організації навчання, зокрема, лабораторних і практичних робіт, факультативних занять, начальних екскурсій; набуття навиків самостійного ведення навчальної роботи з учнями з врахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, проведення уроку фізики або астрономії (оволодіння методикою викладання навчального матеріалу, організація самостійної роботи учнів, забезпечення диференційованого підходу до учнів у процесі навчання, контроль за освоєнням знань, створення проблемних ситуацій, оволодіння прийомами активізації пізнавальної діяльності учнів, раціональне використання часу уроку); набуття професійних якостей особистості майбутнього вчителя, який відповідає вимогам суспільства, а також особистих якостей спеціаліста; вироблення у студентів творчого, дослідницького підходу педагогічної діяльності, формування потреби у самоосвіті; вивчення передового педагогічного досвіду роботи вчителя з фахового предмету і навчального закладу в цілому.

Завдання виробничої (педагогічної) практики з фізики та астрономії в закладах загальної середньої освіти *у виховній роботі*: оволодіння професійно-педагогічними вміннями проведення системи позакласної роботи з фахового предмету; проведення позакласної роботи та факультативних занять (вечори цікавої фізики, навчальні конференції, виготовлення наочних посібників, конструювання та ремонт фізичних приладів, проведення екскурсій і т.д.); формування творчого підходу до професійно-педагогічної діяльності; вивчення передового досвіду роботи вчителя з фахового предмету і навчально-виховного закладу в цілому з єдиної науково-методичної проблеми; ознайомлення з плануванням і оволодінням основними методами організації виховної роботи навчально-виховного закладу; набуття навиків самостійного проведення виховної роботи з учнями з врахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, виконання обов'язків класного керівника за окремо складеним планом; вивчення за допомогою сукупності психолого-

педагогічних методів вікових та індивідуальних особливостей учнів, складання психолого-педагогічних характеристик; формування уміння педагогічно правильно будувати свої стосунки з учнями, колегами та керівниками.

Очікувані результати навчання: оволодіння знаннями здобувачів щодо організації навчального процесу в закладі вищої освіти; набуття практичних навичок щодо викладання навчальних предметів (підготовка, організація, проведення уроків та читання лекцій, проведення практичних (практичних, семінарських та лабораторних занять); здатність до роботи у закладі середньої освіти із використанням принципів професійної етики та високої культури комунікації; оволодіння навиками оформлення навчально-методичної документації, необхідної для проведення занять у закладі середньої освіти; здатність до проведення психолого-педагогічних спостережень за навчальним процесом і окремими студентами, оволодіння навиками у проведенні виховних заходів; здатність до спілкування у науковому середовищі кафедри, вміння формувати комунікаційні стратегії в освітньому середовищі для подальшого використання набутих навичок та знань професійній діяльності як вчителя.

6.2. Терміни проходження. Бази практики

Згідно навчальних планів практика проводиться на 4 курсі у 8 семестрі навчання за бакалаврською програмою загальною тривалістю чотири тижні.

Базою для проходження практики є: ЗЗСО Закарпатської області, школи м. Ужгорода та інших міст області, спеціалізовані школи, Ужгородські гімназії та ліцеї. Керують педагогічною практикою групі керівники з числа викладачів фізичного факультету та досвідчених педагогів, вчителів фізики.

6.3. Організація практики

Перед початком виробничої (педагогічної) практики з фізики та астрономії в закладах загальної середньої освіти кожного семестру деканатом, в особі факультетського керівника педпрактики, проводиться настановна нарада з участю групових керівників педпрактики та керівників від кафедри педагогіки і психології, на якій студентам визначають порядок проходження практики і зміст практики, її тривалість, види і форми педагогічної діяльності студентів, порядок обліку та оцінювання їхньої роботи. Після закінчення практики студенти повинні подати звітну документацію. Результати проходження педагогічної практики доповідаються на підсумковій конференції відразу після завершення практики.

6.4. Обов'язки студента-практиканта

Практиканти зобов'язані працювати в школі кожен день у відповідності з індивідуальним планом, який складається на весь період практики практикантом спільно з учителем фізики і класним керівником даного класу. План затверджується груповим керівником педпрактики до кінця першого тижня педпрактики. В плані визначається обсяг і зміст намічених навчальних позакласних і факультативних заходів, занять з фізики, астрономії та інформатики, заходів по позакласному керівництву і психологічному вивченню учнів.

В результаті проходження практики студенти повинні знати: особливості загальної організації навчальної та виховної роботи у школі. Систему планування уроків, зміст шкільних програм та підручників.

Студент повинен самостійно : складати конспекти уроків з фізики, астрономії та інформатики, організувати позакласну роботу, аналізувати відвідані уроки та позакласні виховні заходи, вести психолого-педагогічне вивчення окремих учнів та класу, скласти на них характеристику.

Студент-практикант зобов'язаний розпочати і завершити практику у визначений термін. Під час практики студент зобов'язаний дотримуватись правил внутрішнього розпорядку. Студент повинен якісно виконувати роботу, передбачену програмою педагогічної практики. Студент повинен підготувати всі необхідні звітні документи згідно вимог і відзвітуватись за виконану роботу.

6.5. Зміст практики

Для успішної роботи в школі учитель повинен добре володіти методикою і технікою навчального експерименту, методикою аналізу розв'язування задач, умінням і навиками в користуванні і виготовленні навчальних посібників, правильно підібрати найдоцільніший

демонстраційний та лабораторний експеримент, вибрати вдалий об'єкт екскурсії, опрацювати необхідну літературу для підготовки до уроку і позакласного читання.

Зміст виробничої (педагогічної) практики з фізики та астрономії в закладах загальної середньої освіти: знайомство з системою діяльності навчально-виховного закладу, основними напрямками діяльності педагогічного колективу; вивчення психологічних особливостей учнів у навчальній виховній роботі учителя (врахування вікових особливостей учнів, виявлення особливостей педагогічного спілкування з учнями і колегами та інше); комплексне вивчення колективу учнів методом спостереження, бесід з батьками, аналізу документації, проведення психолого-педагогічного експерименту; проведення навчальної позакласної роботи з фізики, астрономії та інформатики, відвідування уроків і позакласних занять кращих вчителів, відвідування уроків і позакласних занять студентів своєї групи, участь в їх аналізі, організація позакласної роботи з фізики, астрономії та інформатики (допомога відстаючим, виготовлення наочних посібників, допомога в обладнанні кабінету, проведення екскурсій та інше). За час проходження практики студент повинен провести не менше 10-ти залікових уроків з фізики, астрономії та інформатики, конспекти всіх уроків погоджуються з вчителем і затверджуються груповим керівником (вчителем).

Проведення виховної роботи здійснюється через моральне, естетичне, фізичне, санітарно-гігієнічне виховання учнів (перевірка щоденників, організація чергування, випуск газет, організація культпоходів у кіно, театр з наступним обговоренням їх, екскурсії, зустрічі, вечори); проводиться один заліковий захід.

Здійснення методичної роботи (вивчення досвіду роботи та участь у роботі педагогічних рад, семінарів, ознайомлення з передовим педагогічним досвідом).

Участь у загальних заходах навчально-виховного закладу (збори, вечори, олімпіади і т.д.), аналіз своєї практичної діяльності і досвіду роботи навчально-виховного закладу.

З метою вироблення практичних умінь і навиків виявлення в конкретному вчинку того чи іншого психологічного явища, його зв'язку з особистістю учня, а також вибору правильного педагогічного підходу до виховання в конкретній ситуації, педагогічна практика передбачає складання психолого-педагогічної характеристики на одного учня та класного колективу (Додаток 8 і 9).

Під час педагогічної практики студенти ведуть щоденники, в яких записують у довільній формі зміст проведеної роботи, результати спостереження за навчально-виховним процесом, власною педагогічною діяльністю, особисті враження від педагогічної практики, побажання щодо її проведення. Щоденник є основою для написання звіту про практику.

Індивідуальні завдання: індивідуальний план роботи студента на період проходження практики повинен складати такі розділи (вивчення класу і організація навчально-виховного процесу в період проходження практики, присутність на уроках (зі свого предмету, на уроках класного керівника, на уроках інших вчителів), присутність на виховних заходах (збори, класна година та інше), вивчення особистих справ учнів і класного журналу, вивчення планів роботи (вчителя предметника; класного керівника); *навчальна робота* (відвідування уроків студентів, самостійне проведення уроків (тема і термін проведення кожного уроку, клас); *позакласна робота з предмету* (відвідування позакласних заходів, самостійне проведення позакласних заходів, робота в кабінеті (ремонт обладнання, виготовлення наочних посібників, підготовка інших дидактичних матеріалів); *виховна робота* (участь у виховній роботі (чергування в класі, проведення зборів, вечорів, екскурсій, походів і т. п.), робота з батьками, самостійне проведення 1-2 залікових виховних заходів).

На третьому, заключному етапі практики студенти готують і здають такі звітні документи: щоденник про виконану роботу; письмовий звіт (у довільній формі), де розкривається зміст виконаної роботи, висловлюються побажання, пропозиції щодо покращення умов, змісту та ін. проходження практики; план - конспект одного залікового уроку та одного позакласного заняття; аналіз уроку і виховного заходу, психолого-педагогічні характеристики на учня та клас, представляє виготовлені демонстраційні прилади.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

У процесі проходження практики використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, інтернет-мережа, бібліографічні, бібліотечні. Серед них нормативно-

правова база (закони, постанови, положення, накази) : сайти Міністерства освіти і науки України, інтернет-ресурси, періодичні видання, наукові праці професорсько-викладацького складу, тези та матеріали наукових конференцій.

Наочні засоби: мультимедійні презентації у програмі Microsoft Office Power Point; відеоматеріали з каналу Youtube; зразки друкованих медіа джерел, схематизованих навчально-методичних матеріалів і довідкових статей; роздавальні матеріали – табличні й схематичні основи, інфографіка тощо.

Технічні засоби: практика передбачає використання технічних засобів навчання, комп'ютерних проекторів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Навчальні програми для учнів загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс] / Сайт Міністерства освіти і науки України. Загальна середня освіта. Навчальні програми – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi>.

2. Обладнання закладів освіти. Збірник нормативно-правових актів щодо матеріально-технічного забезпечення галузі освіти / Укл.: Низковська О. В., Чуприна О. Б. Видання друге. Київ, 2019. 237 с.

3. Н.І. Попович, М.І. Карбованець, К.І. Попович. Комплекс задач і вправ з фізики. 7 клас. За концепцією Нової української школи: методичний посібник. – 2-е вид., доп. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2025. – 224 с.

Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/handle/lib/82112>

4. Н.І. Попович, М.І. Карбованець, К.І. Попович. Комплекс задач і вправ з фізики. 8 клас. За концепцією Нової української школи: методичний посібник. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2025. – 256 с.

Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/handle/lib/82113>

5. Положення про кабінет інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій закладів загальної середньої освіти : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0730-04#Text>

6. Технологія портфоліо у методичній підготовці майбутніх учителів фізики/ Ірина Володимирівна Коробова, Валентина Дмитрівна Шарко / Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер.: Педагогічні науки/ Випуск 177, ст. 183-187, 2019.

7. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: навч.-метод. посіб. / Авт. кол.:Стинська В.В., Прокопів Л.М., Завагородня Т.К., Нагачевська З.І., Савчук Б.П., Стражнікова І.В., Єгорова І.В., Ковальчук В.М., Салига Н.М. [За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів]. Івано-Франківськ, 2021. 430 с.

8. Виробнича педагогічна практика студентів бакалаврів спеціальності 014 Середня освіта (Фізика) [Текст] : навчально-методичний посібник / укладачі О. М. Завражна, А. І. Салтикова, М. В. Каленик, С. В. Пухно. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. – 172 с.

9. Бондар К. М Теорія і практика інклюзивної освіти. Навчально-методичний посібник Проект «Підтримка інклюзивної освіти у м. Кривий Ріг», 2019. 170 с.

10. Пасько О. О. Однодворець Л. В. Фундаментальний фізичний експеримент: інтегрований курс історії фізики та навчального фізичного експерименту: навчальний посібник / О. О. Пасько, Л.В. Однодворець. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 124 с

11. Спін О. М. Цифрова освіта. / В. Г. Кремень, ред. Енциклопедія освіти. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ: Юрінком Інтер, 2021. С. 1096.

12. Технології формування Soft Skills в системі професійної підготовки педагога: навчальний посібник [Електронний ресурс] / уклад. Т. Й. Бабюк, Н. Г. Каньоса, С. М. Бабюк. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2023. 222 с.

13. Vuorikari, R., Kluzer, S. and Punie, Y., DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens - With new examples of knowledge, skills and attitudes, EUR 31006 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2022. DOI: <https://doi.org/10.2760/490274>

14. Лист ІМЗО від 12.08.2024 № 21/08-1242 «Методичні рекомендації щодо розвитку Stem-освіти в закладах загальної середньої та позашкільної освіти у 2024/2025 навчальному році» <https://drive.google.com/file/d/1M7EGKUxciCGup4wn5XogNNpsjL3kEIY/view>

15. Світ інноваційних можливостей: актуальні питання розвитку Stem-освіти : кол. монографія / за заг. ред. О. Є. Стрижака, Ю. І. Завалевського. Київ, 2023. 254 с.
https://drive.google.com/file/d/115vyg03GHIS8tyyh_mc3BPTy2AX8TU5E/view

Допоміжна література

1. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.
2. Тестові технології як засіб оптимізації процесу визначення рівнів сформованості предметної компетентності з фізики студентів університетів/ А.В. Ткаченко, Л.О. Кулик - Наукові записки. Серія: Педагогічні науки, 2018.
3. Окремі аспекти організації самостійної роботи учнів при підготовці до лабораторних робіт на основі ресурсів інтернеті/ О.М. Трифонова, В.Д. Шарко, Н.В. Подопригора, М.І. Садовий/ Наукові записки/Ред. кол.: ВФ Черкасов, ВВ Радул, НС Савченко та ін.–Випуск 173. Ч. 2.–Серія: Педагогічні науки.–Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2018.–312 с.
4. Інформаційні технології як засіб проектування навчального процесу з фізики / Гончаренко Т.Л. // Україна-Польща: економічні та соціальні виклики 2030: електронний Збірник матеріалів Міжнародної міждисциплінарної конференції (Варшава, Польська Республіка, 30.06 – 02.07.2017). – Варшава, 2017. – С.90-93
5. Мисліцька Н.А., Заболотний В.Ф. Методичний інструментарій вчителя і викладача фізики. - Вінниця : ВДПУ, 2017. – 126 с.
6. Новоселецький М.А., Савчира С.М. Викладання фізики з елементами інформаційно-комунікаційної технології на уроках фізики: майстерня для учителів фізики. Черкаси, 2014. 68 с.
7. Брикайло Л. Ф. Інформатика та комп'ютерна техніка : навч. посіб. Київ : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2019. 266 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України: <https://mon.gov.ua/>
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text>
5. Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18#Text>
6. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20#Text>
7. Концепція STEM-освіти [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2020-%D1%80#Text>
8. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
“УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”
ФІЗИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
кафедра твердотільної електроніки та
інформаційної безпеки

ЗВІТНІ МАТЕРІАЛИ

з виробничої (педагогічної) практики з фізики та астрономії в закладах загальної середньої освіти
студента 4 курсу навчання за бакалаврською освітньо-професійною програмою
(Фізика. Інформатика)

(прізвище, ім'я, по-батькові)

База для проведення практики _____
(повна назва бази, адреса)

Термін проходження практики з _____ по _____ 20 _____ р.

Керівник виробничої (педагогічної) практики
з фізики та астрономії в закладах загальної середньої освіти:

(посада, вчений ступінь, звання ПІБ)

План-конспект лекції

з дисципліни

(назва дисципліни)

на тему

проведеної у класі _____ «_____» _____ 20__р.

I. Мета:

Рекомендації.

Визначити, виходячи із змісту робочої навчальної програми дисципліни, конкретний результат, який планується досягти. Наприклад, формування у студентів: наукових, методологічних знань про ...; розуміння понять, теорій, закономірностей, підходів, ...; ціннісних уявлень про ...; особистісного ставлення до ...

Навчальна мета може включати кілька завдань як освітнього, так і виховного і розвивального напрямів. Визначити основні завдання.

II. Методи, прийоми, засоби

Рекомендації.

Зазначити, які методи, прийоми, засоби навчання застосовуються під час лекції для досягнення поставленої мети і визначених завдань. Наприклад: методи, прийоми передачі та обміну словесною інформацією (бесіда, мозкова атака, дискусія, ...); методи, прийоми переконування (апеляція до висловлювань відомих людей, наведення доказів, висловлювання аргументів «за» і «проти», апеляція до позитивних і негативних емоцій студентів, ...); методи, прийоми розвитку розумових дій (аналіз, синтез, порівняння, розрізнення, аналогія, узагальнення, екстраполяція, міркування, дедукція, індукція ...).

Навести перелік інформаційних технологій, які застосовуються під час викладання певних розділів лекції.

III. Наочність, технічні засоби навчання

IV. Основні питання лекції (не більше чотирьох на одну лекцію):

1.

2.

3.

4.

V. Рекомендована література (конкретно вказати: автор, назва, рік видання, сторінки):

Основна

1.

2.

—
Додаткова

1.

—
2.

—
VI. Зміст лекції:

Вступна

частина

—
Основна

частина

—
Заключна

частина

—
Рекомендації.

Викласти основні питання лекції, керуючись методичними рекомендаціями, зазначеними в п. 3.7.

—
Дата _____

Підпис практиканта

ПЛАН-КОНСПЕКТ
практичного (практичного, семінарського, лабораторного) заняття

з дисципліни

_____ (назва дисципліни)

на тему

проведеного у класі _____ «_____» _____ 20__р.

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. Мета:

_____
_____
_____

II. Завдання, план виконання завдань:

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

III. Навчально-методичне забезпечення заняття (наочність, роздатковий матеріал, технічні засоби навчання):

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

IV. Рекомендована література, основна і додаткова (конкретно вказати: автор, назва, рік видання, сторінки):

- 1.
- 2.
- 3.

V. Короткий опис змісту кожного пункту завдання:

_____
_____
_____

VI. Тестовий контроль (перелік тестових завдань за темою заняття):

VII. Завдання на самостійну роботу:

VIII. Форма звіту про виконане заняття:

Дата _____

Підпис практиканта

АНКЕТА
оцінювання якості лекції

Дата: _____

Мета

відвідування:

_____

Клас: _____

Лектор:

Навчальна _____ дисципліна:

Тема

лекції:

Мета _____ лекції:

Вид

лекції:

Група: _____

Чисельність учнів за списком _____ присутніх _____ тих, що запізнилися, _____

Критерії оцінювання	Зміст критерія	Оцінка від 1 до 5 балів
Змістовність лекції	науковість, доказовість і аргументованість інформативність (відповідність сучасному рівню розвитку науки) висвітлення історії питання та різних концепцій використання прикладів, яскравих фактів із практики	
Методичний рівень	формування професійного світогляду учнів на лекції, зв'язок лекційного матеріалу із практичним досвідом предметної галузі наявність у лектора елементів навчально-методичного комплексу дисципліни (робочої навчальної програми, додатку до неї, конспекту лекцій, авторського підручника, навчальних посібників, журналу викладача) відповідність лекції робочій програмі дисципліни застосування методів і прийомів активізації пізнавальної діяльності учнів використання елементів зворотного зв'язку	

	доступність роз'яснення нових термінів і понять продуманість виховної мети лекції контроль за спілкуванням учнів державною мовою використання джерел інформації і наявність їх в інтернеті та бібліотеці університету	
Структура лекції	своєчасний початок лекції формулювання мети, плану чітка композиційна побудова (вступ, основна частина, закінчення) логічна послідовність і взаємозв'язок окремих частин лекції формулювання тез і висновків	
Стиль лекції	ясність, чіткість і доступність викладення думок акцентований виклад матеріалу лекції (виділення темпом, голосом, інтонацією, повторенням найбільш важливої інформації) організація зорового сприйняття матеріалу (запис на дошці, демонстрація ілюстративного матеріалу, використання інформаційних технологій) використання прийомів підтримки уваги (риторичні питання, жарти, ораторські прийоми) дозвіл ставити питання (коли та в якій формі) перегляд конспектів (під час лекції або на семінарських і практичних заняттях) контроль засвоєння змісту матеріалу активізація мислення шляхом висунування проблемних питань розв'язування протиріч під час лекції	
Майстерність лектора	рівень вільного володіння лекційним матеріалом культура мовлення (дотримання норм наголосу, вимоги, стиль викладу) викладання державною мовою зовнішній вигляд викладача відповідає діловому стилю, манері поведінки викладача вищої школи педагогічна тактовність (ставлення до студентів із повагою, неприпустимість образ, визнання своїх можливих помилок) дикторська майстерність (виразність, чіткість артикуляції, чутність на останніх партах) експресивність мови (емоційність, інтонаційне багатство, захопленість предметом) ораторське мистецтво, харизматичність, формування інтересу в аудиторії вміння зняти напруження і втому аудиторії підтримання дисципліни на лекції вміння встановити контакт	
Разом:		

Для кількісної характеристики по кожному критерію використовують таку шкалу:

5 балів – якість проявляється по всіх складових критерія;

4 бали – якість проявляється досить часто, але не по всіх складових критерія;

3 бали – якість проявляється на 50% складових критерія;

2 бали – якість проявляється інколи і лише по окремих складових критерія; 1 бал – якість

відсутня по всіх складових критерія.

Загальні висновки, пропозиції:

АНКЕТА

оцінювання якості практичного (практичного, семінарського, лабораторного) заняття

Дата: _____

Мета _____

відвідування: _____

Клас: _____

Вчитель: _____

Навчальна

дисципліна: _____

Тема _____ заняття:

Мета _____ заняття:

Форма проведення (індивідуальна, фронтальна, групова) – *підкреслити*

Група: _____

Чисельність учнів за списком _____ присутніх _____ тих, що запізналися, _____

Критерії оцінювання	Зміст критерія	Оцінка від 1 до 5 балів
Методичний рівень	дотримання принципу передування лекційного матеріалу поєднання теоретичного матеріалу із його практичним використанням відповідність практичного заняття робочій програмі дисципліни наявність навчально-методичного забезпечення (інструкцій або методичних рекомендацій для виконання практичного завдання, тестів для виявлення ступеня оволодіння студентами теоретичними положеннями, завдань різної складності для розв'язування студентами на занятті, дидактичних засобів, наочних засобів) контроль за спілкуванням учнів державною мовою використання активних методів навчання (неімітаційних (дискусій, екскурсій, виїзних занять), імітаційних неігрових (аналіз конкретних ситуацій, вирішення виробничих завдань, розбір документації, дії за інструкцією), імітаційних ділових, рольових ігор, ігрового проектування) використання технічних засобів навчання, інноваційних технологій	
Структура заняття	своєчасний початок заняття формулювання мети, плану з логічно побудованою структурою чітка композиційна побудова (вступ, основна частина, закінчення)	

	перевірка готовності учнів до роботи (підготовлені матеріали, виконання домашнього завдання)	
	наявність вступу з чітким формуванням теми і постановкою мети заняття, визначенням форм роботи назанятті і часу на виконання окремих видів робіт, стислим узагальненням головних науково-теоретичних положень	
	завершальне слово вчителя (оцінювання практичного заняття, короткі висновки і рекомендації вчителя щодо подальшої роботи)	
Стиль проведення заняття	контроль за дотриманням регламенту	
	залучення всіх учнів до активної роботи	
	впровадження елементів змагальності між учнями	
	пояснення незрозумілих студентам питань	
	застосування системи ведення учнями записів	
Психолого-педагогічна і професійна компетентність вчителя	вміння швидко встановлювати контакт із учасниками практичного заняття	
	вміння володіти увагою і зацікавлювати учнів	
	вміння зняти напруження і втому аудиторії	
	вміння здійснювати диференційований підхід при підборі груп для спільної діяльності на практичних заняттях	
	вміння забезпечувати пряме керівництво (планування, конструювання завдань, контроль) і опосередковане (впливна мотиви, установки, цілі учня)	
	чистота та культура мовлення	
	відповідність зовнішнього вигляду діловому стилю, манері поведінки вчителя школи	
	впевнена та розкута манера поведінки	
	ставлення до учнів тактовне, в міру вимогливе, справедливе	
	авторитет, повага учнів	
Разом:		

Для кількісної характеристики по кожному критерию використовують таку шкалу:

- 5 балів – якість проявляється по всіх складових критерія;
- 4 бали – якість проявляється досить часто, але не по всіх складових критерія;
- 3 бали – якість проявляється на 50% складових критерія;
- 2 бали – якість проявляється інколи і лише по окремих складових критерія;
- 1 бал – якість відсутня по всіх складових критерія.

Загальні висновки, пропозиції:

(посада)

(підпис)

(ППП)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
 “УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”

кафедра твердотільної електроніки та інформаційної безпеки

ЗВІТ

про проходження виробничої (педагогічної) практики
 з фізики та астрономії в закладах загальної середньої освіти студентом

_____

(прізвище, ім'я, по-батькові)

У період з «_____» _____ 20____ року по «_____» _____ 20____ року
 проходив педагогічну практику з фізики _____

Керівник виробничої (педагогічної) практики з фізики та астрономії в закладах загальної
 середньої освіти:

_____

(посада, вчений ступінь, звання ПБ)

За період практики мною було виконано такі види роботи:

пасивна практика

№	Тема лекції чи практичного (семінарського / лабораторного) заняття, які відвідувались в ході практики	ПБ вчителя, або іншого студента- практиканта, які проводили заняття	Навч. заклад, клас	Дата	Підпис вчителя
1	2	3	4	5	6

активна практика

№	Тема лекції чи практичного (семінарського/лабораторного) заняття	Навч. заклад, клас	Дата	Оцінка	Підпис вчителя
1	2	3	4	5	6

Рекомендації щодо вдосконаленню організації та проведенню практики

- позитивні моменти в організації та змісті практики.
- негативні моменти в організації та змісті практики.
- побажання та рекомендації щодо покращення організації та змісту практики.

Дата _____

_____ Підпис студента
 _____ Підпис керівника

Затверджено на засіданні кафедри твердотільної електроніки та інформаційної безпеки
Протокол № _____ від « _____ » _____ 20 _____ р.

ЗВІТ

про проведення виробничої (педагогічної) практики з фізики та астрономії в закладах загальної середньої освіти студентів на кафедрі твердотільної електроніки та інформаційної безпеки УжНУ

Терміни проведення _____

Кількість студентів згідно наказу № _____ від „ _____ ” _____ 20 ____ р. _____ чол.

Кількість студентів, які проходили практику _____ чол.

Кількість студентів, які не пройшли практику _____ чол.

База практики _____

Оцінки за практику:

“відмінно” - _____ чол.

“добре” - _____ чол.

“задовільно” - _____ чол.

“незадовільно” - _____ чол.

“не з'явилися” _____ чол.

Пропозиції щодо вдосконалення організаційних питань проведення практики: _____

Пропозиції щодо вдосконалення змісту практики: _____

Керівник виробничої (педагогічної) практики з фізики та астрономії в закладах загальної середньої освіти:

_____
(посада, вчений ступінь, звання ПІБ)

Орієнтовна програма вивчення особистості школяра

Динаміка потреб, мотивів, інтересів протягом всіх років навчання в школі. Переважаюча спрямованість особистості, її прояв в різних видах діяльності. Ким бажає бути в колективі: ведучим чи веденим.

Переважаючі матеріальні цінності учня, ставлення до норм і правил поведінки в колективі, до однолітків, дорослих. вчителів. Співвідношення цілей учня з цілями колективу.

Життєві цілі і плани учня, їх соціальна значимість. Бажання і готовність брати участь у корисній справі, бути відповідальним за її виконання. Емоції і почуття в різних ситуаціях. Вольові особливості та їх прояв у колективі.

Схильність учня до самовиховання. розвиток пізнавальних здібностей (пам'ять, мислення, сприймання).

Учень у сім'ї

Коротка характеристика сім'ї як колективу (структура, розподіл ролей, обов'язки, взаємовідносини. традиції, участь у вихованні дітей дідів та бабусь, культурний рівень сім'ї, погляди батьків на виховання, ставлення до школи).

Взаємовідносини учня з членами сім'ї. Участь в житті сім'ї. Наявність чи відсутність обов'язків і відповідальності за доручену справу.

Поведінка учня вдома. Позиція в сім'ї (незалежність, слухняність і т.д.). Допомога і контроль дорослих при виконанні домашніх завдань, вимог школи. Моральне виховання і розвиток почуттів у сім'ї. Методи виховання.

Учень у класі

Позиція учня в ділових і особистих взаємовідносинах у класі за всі роки навчання. Тенденція до висхідної чи низхідної зміни статусу. Сприймання і оцінка учнем своїх товаришів, оцінка власних якостей та позицій в колективі.

Ставлення до громадської думки класу. Авторитетність суджень і поведінки учня для інших школярів.

Учень в складі угруповань класу. Позитивні та негативні якості учня, що склалися під впливом класного колективу.

Рівень активності та ініціативності в учнівського самоврядуванні.

Навчальна діяльність школяра

Ставлення школяра до навчання, до різних навчальних предметів. Навчально-пізнавальні інтереси. Мотиви навчання. Характеристика успішності учня в цілому та з окремих предметів. Шляхи здобуття нових знань.

Поведінка учня на уроках різних вчителів протягом усіх років перебування в школі. Участь в колективній пізнавальній діяльності. Риси особистості, що формуються в пізнавальній діяльності: відповідальність, творча ініціатива, готовність прийти на допомогу товаришу, усвідомлення цінності знань однієї людини для потреб колективу та інше. Учень у ролі консультанта. Рівень сформованості у нього вмінь організувати спільну навчальну роботу з товаришами. Особливості розвитку особистості невстигаючих школярів та неавторитетних у колективі учнів.

Учень у суспільно корисній діяльності

Переважаючі види діяльності і форми занять учня, їх вікова динаміка, розвиток інтересів, нахилів, професійних намірів, спеціальних вмінь та навичок, формування мотивів суспільно корисної діяльності.

Поведінка учня на заняттях творчих об'єднань, студій. Особливості спілкування з однолітками і дорослими під час виконання справ. Вміння знайти своє місце в колективній справі. Готовність взяти на себе функції організатора лідера. Вміння розділити успіх або взяти частину вини за невдачу у суспільній діяльності. Оцінка своєї роботи.

Учень поза школою

Позашкільні заклади, які відвідує учень. Характер впливу на формування особистості школяра.

Вільне спілкування за місцем проживання. Характеристика компаній та угруповань з точки зору їх згуртованості і впливу на підлітків. Види діяльності і форми занять у вільний час.

Особливості самоутвердження. Зміни у зовнішності, звичках, лексиконі. Лідер групи. Характеристика його поведінки, якостей особистості. Вплив дорослих (сусідів, друзів, батьків) на поведінку і особистість учня.

Взаємовідносини учня і вчителів

Динаміка взаємовідносин учня з вчителем, класним керівником, адміністрацією школи протягом навчання. Сприйняття і оцінка учнем педагогів школи.

Сприйняття учителем учня. Протиріччя, конфлікти на основі вибору методів впливу на учня. Помилки, що допустили педагоги стосовно учня, їх наслідки. Спільні зусилля класного керівника і шкільного учнівського колективу, врахування вікових та індивідуальних особливостей школяра, потенційних здібностей, перспектив розвитку особистості школяра.

Орієнтовна програма вивчення учнівського колективу

I. Характеристика класу.

1. Склад класу.
2. Пізнавальний рівень учнів.
3. Працездатність і успішність учнів.
4. Громадське обличчя класу.

II. Згуртованість класу.

1. Чи є угруповання за діловими інтересами або негативного характеру? Як вони ставляться до класних справ? Як учні ставляться один до одного?
2. Чи є бажання в учнів разом проводити час у школі і поза нею? Чи люблять вони разом розважатись або спільно працювати?
3. Чи дружать хлопчики та дівчатка? Чи захищають хлопці дівчаток?
4. Чи захищають учні членів свого колективу взагалі?
5. Чи виконує клас розпорядження старших?
6. Чи переживають учні успіхи і невдачі свого класу?
7. Під час проведення загально-шкільних заходів тримаються разом чи кожен сам по собі?

III. Організованість класу.

1. Чи вміють учні самоорганізовуватися для виконання конкретних справ? Чи вміють вони розподіляти між собою роботу і найбільш раціонально її виконувати?
2. Чи вміють учні терпляче та уважно вислуховувати один одного?
3. Чи підкоряються вони розпорядженням уповноважених осіб?

IV. Громадська думка в класі.

1. Які вчинки своїх товаришів учні підтримують?
2. Як і в якій формі вони висловлюють свою підтримку чи засудження?
3. Чи є розбіжність між тим, що учні говорять, і тим, що чинять?
4. Критика і самокритика в класі.

V. Характеристика стосунків.

1. Що об'єднує школярів: місце проживання, місце за партою, інтереси, спільна робота?
2. Де дружать учні (тільки в класі, чи поза ним)?
3. Чи вимогливі учні до своїх друзів?
4. Чи уважні вони до товаришів? Чи намагаються їм допомагати? Як проявляється ця допомога?
5. Як ставиться клас до дезорганізаторів, відмінників, активу, невстигаючих?
6. На скільки об'єктивно ставляться учні до товаришів з фізичними вадами?

VI. Актив класу.

1. Склад активу.
2. Офіційний (виборний) і фактичний актив класу.
3. Чи є у активу авторитет?
4. Чи виконують учні рішення та розпорядження активу класу?
5. Як ставляться активісти до решти учнів?
6. Чи є в класі постійні активісти?
7. Наскільки колектив поважає активістів?

VII. Зв'язок класного колективу із загальношкільним.

1. Наскільки проінформовані учні класу про те, що відбувається в школі, в інших класах?
2. Чи виконує клас загальношкільні доручення (постійні, епізодичні)?
3. Який характер стосунків колективу з іншими класами (шефство, змагання, спільні справи)?
4. Яку участь бере клас у загальношкільних змаганнях?

VIII. Заходи, спрямовані на подальше згуртування класного колективу.

1. Які педагогічні заходи рекомендуються для згуртування та організації класного колективу?
2. Як використати класний колектив для виховного впливу на окремих учнів?